

BOLALARDAGI YASSI OYOQLIKNING PROFILAKTIKASI VA UNI DAVOLASHDA ORTOPEDIK POYABZALNING AHAMIYATI

Mamadaliyev Boburjon

Central Asian Medical University talabasi, Farg'ona.

+998 88 828 34 35 bekmamadaliyev038@gmail.com

Ilmiy rahbar: Nasiriddinov Mavlonjon Ziyomiddinovich

CAMU Tibbiyot Fanlari Nomzodi (TFN)

Patologiya asoslari va sud tibbiyoti kafedrasi mudiri.

Dolzarbliigi: Yassi oyoqlik oyoq kaftinig murakkab va eng ko'p uchraydigan deformatsiyasi bo'lib, unda tovon tagi uzunasiga yerga tegib turadi. Sog'lom tovon tana harakatlanishida asosiy tayanch markazi bo'lib u tanani zarb va silkinishlardan saqlab, yurishga yengillik va mayinlik bag'ishlaydi. Yassitovonlik esa aksincha tovonning o'ziga hos amortizatsiya vazifasini buzadi va tayanch faoliyatini susaytiradi. Yurish vaqtida hamma kuch, silkinish boldir, chanoq-son bog'imiga, bel umurtqa pogonasiga tushadi va buning oqibatida bog'im kasalliklari - artrozlar, umurtqa pogonasi qiyshayishini - skolioz kasalligini keltirib chiqaradi. Yassitovonlik kasalligi qancha tez aniqlansa va uning davolanishini qancha barvaqt boshlansa, yuqorida aytilgan kasalliklarni oldini olish mumkin buladi.

Odatda oyoq umuman tekis bo'lmaydi sababi, kuchli boylamlar va mushaklar ikkita kamar hosil qiladi – bo'ylama (oyoqning ichki chetida) hamda ko'ndalang (barmoqlarning tagliklari o'rtasida). Bunday murakkab tuzilma nafaqat mustahkamlash uchun balki, murakkab harakatlarni amalga oshirish uchun ham kerak. By yurish paytida tebranishni kamaytiradi, tanani ortiqcha yukdan halos etadi.^[1] Bu esa oyog'ida bu nuqsonlari bor sportchilarga muammo keltrib chiqaradi. Mashg'ulot davrida oyoq salomatligi muhim ahamiyat kasb etadi. Oyoqlarni tekshirishni yetarli usullari bo'lamaganligi sababli, bu muammolar chuqur o'rganilmagan^[2]. Yurish vaqtida hamma kuch, silkinish boldir, chanoq-son bog'imiga, bel umurtqa pogonasiga tushadi va buning oqibatida bog'im kasalliklari - artrozlar, umurtqa pogonasi qiyshayishini - skolioz kasalligini keltirib chiqaradi. Yassitovonlik kasalligi qancha tez aniqlansa va uning davolanishini qancha barvaqt boshlansa, yuqorida aytilgan kasalliklarni oldini olish mumkin buladi.

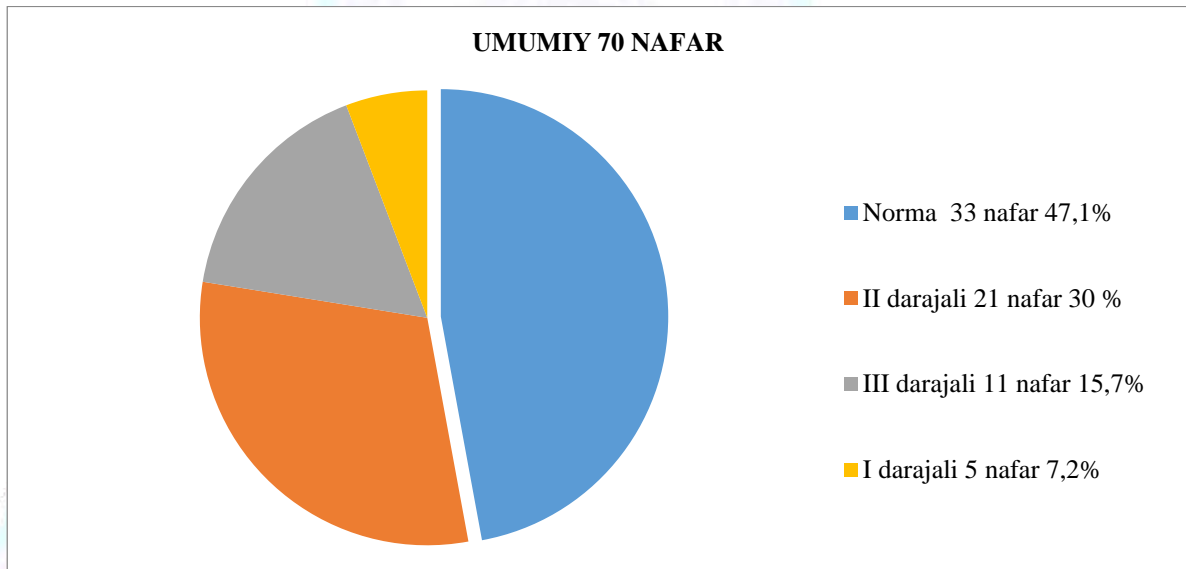
Hastalikning belgilari: oyoq tez toliqadi, tagi og'riydi, boldir, son sohasida ham ogriq seziladi, yurganda tez charchab qoladi; noodatiy og'riq tizza bo'g'imlari va belga ham tarqaladi. Kattalarda tomirlar bo'rtib ketadi, kechqurunga borib, oyoq shishadi.

Tadqiqot metodi: Farg'ona viloyati Farg'ona shahridagi 15-MTM da 70 nafar tarbiyalanuvchilar bilan o'tkazilgan taqdiqotimiz natijalari bilan quyida tanishamiz.

Ularning 40 nafari qiz bolani tashkil etsa mos ravishda qolgan 30 nafari o'g'il bolalar tashkil etadi.

Natija. Natijalar shuni ko'rsatdiki 70 nafar bolalardan 33 nafarida normal holatda (47.1%) (mos ravishda 17 nafari o'gil bola, 16 nafari esa qiz bola), 5 nafarida I darajali (7.2%), 21 nafarida II darajali (30%) qolgan 11 nafarida esa III darajali (15.7%) yassi oyoqlik ko'rinishlari qayd etildi.

Jadval №1. Yassioyoqlik deformatsiyalarini foiz ko'rsatgichlari.

Xulosa. Yosh avlodlarimizda ushbu hastalik avj olayotganligini yuqoridagi statistikadan ham ko'rish mumkin. Bu bolajonlarda profilaktika va davolash ishlarini hoziroq boshlamiz kerakligini anglatadi.

Biz yaratgan ushbu poyabzalning boshqa turdagi analoglaridan asosiy farqi, patakning asosi qismi bo'lmish supinatorlar bolalar tovonining yoshga hos anatamo-funksional xususiyatlaridan kelib chiqqan holda yassi oyoqlikning har bir darajasi uchun alohida-alohida hajmlarda tayyorlangan. Aytaylik bola oyog'ining yuzasi (o'lchami) 20 balsa huddi shu yuzaga ega bo'lgan ortopedik poyabzalda 3 turdagi, ya'ni I-darajali yassitovonlik uchun 20 - "A", II-darajalisi uchun 20- "B", hamda III-daraja uchun esa 20-"C" turdagi supinatorlar tafovutlanadi. Supinator "A" balandligi 8mm.ni, "B"ning balandli 10mm.ni, "C"ning balandligi esa 12mm.ni tashkil qiladi. Shu bois bemorlar avvalgidek ortopedik ustahonalarga borib, buyurtmalarini uzoq muddat kutishlariga hojat qolmaydi . Bundan tashqari, patakning ustki qismiga oyoqdagi akkapunktur nuqtalariga mos ravishda magnit massajoyorlar o'rnatilgan bo'lib, u bir vaqtning o'zida oyoqda qon aylanishini va bir qancha akkapunktur zonalariga ta'sir etib, shu nuqtalarga hos ichki organlar faoliyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Poyabzalning ustki qismida ham bir qancha xususiyatlar jamlangan bo'lib, u avvalo uy sharoitida, bolalar bog'chasida kiyishga mo'ljallangan. U bola oyog'iga zararsiz kun davomida kiyib yursa bo'ladigan qilib tayyorlanadi. Uni yilning issiq va

sovuq fasillari uchun alohida turlarini yaratdik va sinov tariqasida foydalanish uchun mazkur muassaga taqdim etdik. Biz yaratgan poyabzaldan foydalanish natijasida o'zida yassioyoqligi bo'lgan bolalarning 25% da yuqori intensiv natija kuzatilgan bo'lsa, 62.5% da o'rta xolatda o'zgarish bo'ldi. Qolgan bolalar esa kuzatuv ostida turishibdi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Алексеева Н., По следам плоской стопы / Н. Алексеева, А.О. Арсеньев // Сем. Доктор. –2001. №9. – С. 16 – 20.
2. Букина Е.Н., Характеристика структурно–функционального состояния стоп у спортсменов различных спортивных специализаций / Е.Н. Букина, Р.П. Самусев // Волгоградский научно–медицинский журнал. – Волгоград. – 2012. – №2 (34). С. 8–11.